U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **P. T. N. H.**, zastoupeného Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 12. 2012, č. j. OAM-360/ZA-ZA06-ZA04-2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 7. 2013, č. j. 61 Az 1/2013 – 29, ve znění opravného usnesení ze dne 29. 8. 2013, č. j. 61 Az 1/2013 – 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Dne 30. 11. 2012 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalovaný rozhodl o zamítnutí uvedené žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že z výpovědi žalobce nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů relevantních pro azylové řízení (vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu), ani že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu. Žalobce za hlavní důvod své žádosti označil touhu přispívat za pomoci peněz vydělaných v ČR na léčbu svého syna, který ve Vietnamu podstupuje speciální rehabilitaci. V současné době na ni měsíčně přispívá částkou, která pokrývá asi polovinu nutných měsíčních nákladů, zbylou část hradí jeho rodina. Podle žalovaného však v průběhu správního řízení nebyl zjištěn ani žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 citovaného zákona.

K tvrzením žalobce, podle nichž by ve Vietnamu nebyl schopen vydělat částku nezbytnou k zajištění léčby jeho syna, žalovaný uvedl, že je oprávněné po žalobci požadovat, aby se o to společně se svou manželkou pokusili, následovali svého syna do Vietnamu a společně s ostatními členy rodiny zajistili potřebné finanční prostředky.

[3] Krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl v záhlaví specifikovaným rozsudkem, který žalobce (dále též „stěžovatel“) nyní napadá kasační stížností.

II. Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku a argumentace obsažené v kasační stížnosti

[4] Krajský soud vzal za prokázané, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany proto, že by chtěl v České republice zůstat a pracovat, aby si mohl vydělat nějaké peníze na léčbu svého syna, který pobývá a léčí se u jeho rodičů ve Vietnamu. Zároveň se ztotožnil se závěrem žalovaného správního orgánu, podle nějž tento důvod nelze podřadit pod důvody uváděné v § 12 a § 14a zákona o azylu. Také důvod spočívající v potřebě legalizovat pobyt v České republice nelze dle krajského soudu považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, neboť právní úpravu pobytu cizinců na území ČR obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, jehož institutů mohl žalobce využít a jehož zákonné instituty nelze nahrazovat udělením mezinárodní ochrany. Nedůvodnou dále shledal žalobní námitku, podle níž si žalovaný neopatřil dostatečné množství informací při zjišťování stavu věci, čímž měl porušit § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Podstatné skutečnosti a zjištění ve správním řízení o udělení mezinárodní ochrany vyplývají jednak ze žádostí o udělení mezinárodní ochrany, jednak z pohovoru o důvodech této žádosti. Krajský soud nehodnotil jako důvodnou ani žalobní námitku, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, pokud jen obecně odkazuje na informace o zemi původu žalobce, aniž by se podrobně vypořádávalo s otázkou udělení doplňkové ochrany z hlediska judikatury Nejvyššího správního soudu. Z obsahu správního spisu je dle krajského soudu nepochybné, že žalobce žádný důvod ani skutečnost svědčící o nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu ani neprokazoval, ani se o takovém důvodu nezmínil. Nebylo proto povinností žalovaného správního orgánu detailně se zabývat informacemi o poměrech v zemi původu žalobce.

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítl, že se krajský soud řádně nevypořádal s jeho žalobními námitkami, zejména pak s námitkou, že žalovaný při zjišťování stavu věci porušil § 3 správního řádu. Dotčené orgány se dle něj měly mnohem důslednějším způsobem věnovat zkoumání reálné situace ve Vietnamu a navazujícími závažnými důsledky, které by mohlo mít zamítnutí žádosti o azyl pro stěžovatele v případě, kdy by byl nucen vycestovat zpět do země původu. S ohledem na režim, který ve Vietnamu panuje a kterým jsou potlačována základní lidská práva a svobody, a s ohledem na svou osobní situaci, požádal stěžovatel v České republice o mezinárodní ochranu. Vzhledem k tomu má důvodné obavy o zdraví svého syna, neboť státní aparát není schopen zajistit dostatečnou péči. Stěžovatel má za to, že jako účastník řízení o udělení mezinárodní ochrany vyvinul maximální úsilí k tomu, aby svá tvrzení doložil. S ohledem na jeho specifika by ale dle stěžovatele měla být v azylovém řízení tíha důkazního břemene rovnoměrně rozdělena mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán. V této souvislosti poukázal rovněž

na čl. 195-219 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky v roce 1992. Namítl také, že žalovaný ani krajský soud nepřihlédli při svém rozhodování k informacím ohledně situace ve Vietnamu, které jsou obecně známé a přístupné například na internetové adrese www.amnesty.org a z nichž vyplývá, že lidská práva jsou v této zemi velice často porušována.

[6] Dále stěžovatel namítl, že krajský soud při svém rozhodování dostatečným způsobem nezkoumal napadené správní rozhodnutí z hlediska toho, že mu žalovaný neudělil azyl z humanitárních důvodů. Z judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví totiž plyne, že udělení humanitárního azylu je sice na volné úvaze správního orgánu, ale z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být zřejmé, o co se jeho úvahy opíraly, z jakých podkladů při své úvaze vycházel a k jakým závěrům dospěl, aby bylo možno přezkoumat, zda nevybočil z mezí daných základními principy platného právního řádu, či z hlediska procesních předpisů.

[7] Stěžovatel konečně také namítl, že se domnívá, že splňuje podmínky minimálně pro udělení tzv. doplňkové ochrany.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS).

[9] Ve stěžovatelově věci je podstatné, že jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl žalovaný jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu (podle nějž správní orgán zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany v případě, že žadatel neuvede skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona). Hlavním cílem institutu zjevně nedůvodných žádostí je zrychlit řízení u těch žadatelů, kteří zjevně nesplňují podmínky pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Stěžovatelovy kasační námitky, podle nichž žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, nevěnoval se důkladně zkoumání reálné situace ve Vietnamu a povaze režimu, který zde panuje a který dle stěžovatele potlačuje základní lidská práva a svobody, se tak míjejí podstatou věci.

[10] Jak Nejvyšší správní soud uvedl například v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne*". Úprava předmětného důvodu zamítnutí žádosti o udělení azylu pro zjevnou nedůvodnost [obsažená původně v § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu] byla později novelizována tak,

že jako výslovná podmínka její aplikace bylo stanoveno (vedle neuvedení skutečností svědčících o tom, že by mohl být žadatel vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 téhož zákona) rovněž neuvedení skutečností svědčících o tom, že žadateli hrozí vážná újma podle § 14a cit. zákona.

[11] Povinnosti správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu jsou sice v některých případech odlišné, než je tomu u skutečností rozhodných pro udělení azylu dle § 12 téhož zákona. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 – 78, zatímco odůvodnění ve vztahu k neudělení azylu postrádá smysl tam, kde nejsou žádné azylově relevantní důvody tvrzeny, „*s otázkou doplňkové ochrany má správní orgán povinnost se vypořádat vždy a sám z úřední povinnosti zjistit (ze zpráv o zemi původu a jemu dostupných databází), zda skutečně žadateli nehrozí závažná újma v případě návratu do země původu. Ze zásady non-refoulement totiž vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě závažné újmy, přičemž k této povinnosti se musí vázat i povinnost státu zjistit si příslušné skutečnosti, které k aplikaci této zásady nutně vedou.*“ Z právě citované pasáže rozsudku č. j. 1 Azs 107/2008 – 78 však nelze činit závěry, ke kterým stěžovatel dospívá v žalobě a v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud totiž v témže rozsudku dodal, že rozsah vyhledávací aktivity správního orgánu ve vztahu k posouzení podmínek udělení doplňkové ochrany musí být dán povahou vážné újmy, jež by mohla žadateli o mezinárodní ochranu v případě navrácení do země původu hrozit. V případech hrozby uložení trestu smrti nebo popravy, nebo mučení, nelidského, ponižujícího zacházení či trestání jde o specifickou újmu určitého druhu, jež bude vyplývat z tvrzení a konkrétní situace žadatele o mezinárodní ochranu. V případě nerozlišujícího násilí během vnitrostátního nebo mezinárodního konfliktu jde naopak o vážnou újmu obecnějšího charakteru, jež nevyžaduje předložení důkazů, že v ohrožení je konkrétně žadatel sám, a jejíž existence může být v určitých případech považována za prokázanou. Vyšší nároky na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu je tak třeba klást zejména v případě vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť nerozlišující násilí během vnitrostátního nebo mezinárodního ozbrojeného konfliktu, zvláště dosahuje-li vysoké intenzity, je skutečností objektivní, jejíž zjištění nevyžaduje složité zkoumání místní situace ve státě původu. Aplikace tohoto ustanovení však v případě stěžovatele (který je občanem Vietnamské socialistické republiky) zjevně nepřichází v úvahu.

[12] Důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, uvedené stěžovatelem v řízení o této žádosti, mohly směrovat toliko k tomu, že by se jednalo o „případ hodný zvláštního zřetele“ ve smyslu § 14 zákona o azylu. Jak však vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, žalovaný má velmi širokou míru uvážení při posuzování splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu. Soudy ve správním soudnictví pak jeho rozhodnutí o dané otázce přezkoumávají pouze v omezeném rozsahu, a to jednak z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, a dále z hlediska dodržení obecného zákazu libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně chráněných náležitostí právního a demokratického státu (viz například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 – 64). Těmto povinnostem pak žalovaný v nynější věci dostál (srov. bod [2] výše).

[13] Nutno dodat, že Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné pochybení krajského soudu tak výrazné intenzity, o němž by bylo možno se důvodně domnívat, že zapříčinilo odlišnost rozhodnutí ve věci samé, a které by způsobilo přijatelnost kasační stížnosti.

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. listopadu 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu